

var kommen til at erkjende, at vi i 1857 gjorde et altfor stort Spring. Naar Kjøbstædernes Delegerede holde store Møder, hvor man enes om at bede Regjeringen om at nedsætte en Kommission til at undersøge, hvad der med Lempe kan gøres for at formilde Overgangstilstanden for Kjøbstæderne, og naar Regjeringen saa kommer til Rigsdagen og beder om en Bevilling paa nogle hundrede Rigsdaler for at kunne nedsætte en saadan Kommission, saa opfatter jeg Stillingen saaledes, — thi vi vidste jo Alle fuldstændig, i hvilken Retning Kjøbstæderne ønskede Forandringer foretagne — at man, hvis man vilde gaa i en Retning, der var den modsat, som Kjøbstæderne ønskede, ikke anstændigvis kunde bevilge disse nogle Hundrede Rigsdaler til en Kjøbstad-Kommission. Naar man da gav den omtalte lille Bevilling til en Kjøbstad-Kommission og, saavidt jeg erindrer, endog saa gjorde det paa en temmelig velvillig Maade, saae jeg altsaa deri et Tegn paa, at Lovgivningsmagten, Bevillingsmyndigheden, var tilbøjelig til, forsaavidt der overhovedet kunde gøres Noget i den Henseende, da at gjøre, hvad der var muligt, i Retning af at formilde det store Tryk, der ved Loven af 1857 blev lagt paa de daværende Næringsdrivende. Da man efterhaanden er kommen til at erkjende, at man gif for vidt i 1857, antager jeg ogsaa, at det vil erkjendes, at naar der skal gøres nogle saa Forandringer og træffes nogle saa Lovbestemmelser, der kunne formilde den almindelige Stemning, der hersker i Kjøbstæderne overfor det Skridt, der blev gjort i 1857, saa er det, der her foreligger, saa overordentlig moderat, som tænkes kan. Svad der efter min Mening skulde gjøre, at Rigsdagen uden Betænkelse gif ind paa saadanne nye Lovbestemmelser, maatte være det, at Kjøbstadkommissionen, der i sin Midte talte ansete Næringsdrivende rundt omkring fra Landets forskellige Kjøbstæder, indskrænkede sig til saa billige og moderate Forslag som dem, den fremkom med. Som Medlem af Kjøbstadkommissionen glædede jeg mig over at se disse Mænds Moderation og billige Aerkjendelse af, at der ikke er store Ting at gjøre, saa at man maatte indskrænke sig til maadeholdne og smaa Forslag, hvilke jeg for mit Vedkommende gjerne gif ind paa, da de viste en saa overordentlig Selvbeherskelse og Moderation, og jeg troede, at ogsaa Rigsdagen vilde have taget Hensyn til de fremsatte Fordringers Bestehenhed og ikke vilde søge paa alle mulige Maader at beskjære og begrænse disse smaa og moderate Forslag. At dette Sidste vil ske, kan jeg heller ikke tro endnu. Jeg haaber, at man vil erkjende — man tager jo paa andre Omraader stort Hensyn til forskellige Interesser, og hvor der er Tale om Forandringer, fastsætter man Overgangstider snart i Form af Antal af Aar, snart ved modererende Bestemmelser — at vore Næringsdrivende i Kjøbstæderne udgjøre en saa stor og talrig Borger-

klasse, at den med Grund kan vente, at der vil blive taget tilbørligt Hensyn til den og til den Tilstand, hvori den uden Forberedelse blev sat ind ved paa een Gang og ikke gennem en Omgangstid at blive stød ind i nye fremmede Forhold. Jeg vil derfor haabe, at Kjøbstæderne, der gjøre saa billige Fordringer, ikke ville blive svigtede af Lovgivningsmagten derved, at den karrigt bestjærer de smaa Forslag, der ere fremsatte. Skulde vi ikke efterhaanden komme dertil, at det fra alle Sider erkjendes, at man ikke ubelukkende skal tage Hensyn til den ene eller til den anden Samfundsklasse, men til det hele samlede Samfund? Skulde man dog ikke være kommen til Erkjendelse af, at ethvert Lem paa Samfundets Legeme er et vigtigt Lem, som der bør tages Hensyn til, selv om andre Lemmer paa Legemet ikke paa een Gang kunne faae Alt, hvad de synes om? Det er denne Betragtning, som jeg gjør gjældende. Jeg henstiller til det ærede Thing at overveie, hvilket Indtryk man tror, at det vil gjøre i vore Kjøbstæder, naar de se deres moderate, billige Forslag blive modtagne med Uvillie og Modstand, ja, maasse endog forkastede. Jeg vil spørge de Herrer, som maatte mene, at det er et Onde at gaa ind paa Kjøbstædernes billige Fordringer, om De ikke tro, at dette lille Onde kunde medføre saameget Godt for Dem i Retning af en velvillig Stemning omkring i vort Lands Kjøbstæder, at De maatte finde, at det dog var for billigt Kjøb at vinde en saadan velvillig Stemning mod Rigsdagen. Thi, mine Herrer! det nytter ikke at negte det, der findes ikke overalt i Landets Kjøbstæder saa velvillig en Stemning mod Rigsdagen, som vi kunde ønske, og det vilde være glædeligt, om man efterhaanden kunde faae uflettet Indtrykket af, hvad der er sket, og samle alle Borgere om Erkjendelsen af, at det dog var den bedste Ordning, der er foregaaet. Det er dette, som jeg nu haaber paa.

Jeg skal, i Særdeleshed da jeg ikke har let ved at ytre mig for Diebliffet, være overmaade kort med Hensyn til Enkeltighederne, men jeg haaber, at den almindelige Betragtning, jeg her har gjort gjældende, ikke vil blive stød ganste til Side af de ærede Herrer Medlemmer, og at de dog, hvorledes de end dømmе om Forslagene, ikke ville forglemme, at det er denne almindelige Betragtning, som man efter min Anskuelse maa stille i Spidsen ved Afgjørelsen af, hvorledes man vil modtage de Forslag, der ligge for. — Det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) er jo den, der har taget haardest og skarpest fat paa Lovforslaget. Dette andrer mig slet ikke. Jeg huster godt, at det daværende ærede Medlem for Holbæk Amts 2den Valgkreds i 1857 stærkt og afgjørende virkede Sit til, at der da blev gjort saa store Spring som de, der da bleve gjort; ja, jeg tør sige, at han var en af dem, der virkede mest til, at vi gjorde saa store Spring, og